

ΕΝΤΗΕΤΟ.21

15.4.1937: Η ΘΡΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙ ΤΟΝ ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΛΕΟΝΤΙΟ ΟΤΙ ΕΝΗΡΓΗΣΕ ΩΣΤΕ ΝΑ ΔΙΑΙΩΝΙΣΘΕΙ Η ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΑ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΝΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Τα μέλη της Θρονικής Επιτροπής της Ιεράς Αρχιεπισκοπής ξεκαθάρισαν τη θέση τους γύρω από το θέμα της εκλογής Αρχιεπισκόπου με μια μακρά ανακοίνωση τους στις **15 Απριλίου 1937**.

Με την ανακοίνωση καταγγελλόταν ο Τοποτηρητής του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου της Εκκλησίας της Κύπρου Μητροπολίτης Λεόντιος ότι ενεργούσε με τέτοιο τρόπο ώστε να παρατείνεται η εκκρεμότητα γύρω από το θέμα της εκλογής διαδόχου του αποθανόντος Αρχιεπισκόπου Κυρίλλου Γ από το **1933**:

"Θεωρούμεν αναγκαίον να εξηγήσωμεν τους λόγους οι οποίοι ηνάγκασαν την Θρονικήν Επιτροπήν κατά τη συνεδρίαν της **7** Ισταμένου να προβή επί τέλους εις την περικοπήν του εκ λιρών **120** ετησίου επιδόματος καθώς και των οδοιπορικών και των άλλων εξόδων της Α.Π. του Τοποτηρητού εκ του ταμείου της Αρχιεπισκοπής.

Εις τη απόφασιν ταύτην προέβη αφού επείσθη πέραν πάσης αμφιβολίας ότι ο Π. Τοποτηρητής τελείως αδικαιολογήτως επέμενε εις στάσιν, ου μόνον διαιωνίζουσαν την χηρείαν του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου αλλά και αντικειμένην προς τους Θείους και ιερούς κανόνας της Ορθοδόξου Εκκλησίας και ολεθρίαν διά την Κυπριακήν Εκκλησίαν.

Προ τριετίας περίπου η Θρονική Επιτροπεία είχεν επιδοκιμάσει ψήφισμα δι' ου μετά του προσήκοντος σεβασμού διειτύπου εις τους Αγίους Συνοδικούς την παράκλησιν όπως επισπευσθή η λύσις του Αρχιεπισκοπικού ζητήματος, η παράτασις του οποίου ουδένα σκοπόν εξυπηρετεί, τουναντίον δε παρέβλαπτε τα συμφέροντα της Εκκλησίας και του

λαού. Παρόμοιον ψήφισμα απεδοκιμάσθη εις τη συνεδρίαν του παρελθόντος Ιανουαρίου. Δεν παρελείψαμεν δε ευκαιρίαν και εν συνεδρίασι και κατ' ιδίαν να τονίζωμεν εις τον Π. Τοποτηρητήν την ανάγκην του τερματισμού της ανωμάλου καταστάσεως της Εκκλησίας ημών και την επιθυμίαν του λαού εις το να λυθή το Αρχιεπισκοπικόν ζήτημα.

Εις το τελευταίον ψήφισμα ο μεν Π. Μητροπολίτης Κιτίου απήντησε συμφωνών πλήρως προς την δι' αυτού εκφρασθείσαν παράκλησιν, ο δε Π. Μητροπολίτης Κυρηναίας μας παρέπεμψε εις το υπό των Αγίων Συνοδικών εκδοθέν κατά Φεβρουάριο του 1935 ανακοινωθέν, δι' ου συνιστάτο απλώς υπομονή.

Εζητήσαμεν παρά του πανιερωτάτου Τοποτηρητού να εκφέρη και ο ίδιος τοιαύτην περιορισθείς εις το να δηλώση ότι λίαν προσεχώς θα ανακοινώση την επί του ψηφίσματος της Θρονικής απόφασιν της Ιεράς Συνόδου.

Η τοιαύτη άρνησις ήτο φανερά ένδειξις, ότι ο Π. τοποτηρητής ετάσσετο υπέρ της γνώμης του Π. Μητροπολίτου Κυρηναίας, δηλαδή υπέρ της επ' άόριστον αναβολής της εκλογής Αρχιεπισκόπου.

Επεστήθη τότε η προσοχή του πανιερωτάτου εις τα ακόλουθα:

1. Οτι οι Κανόνες της Εκκλησίας επιβάλλουν εις αυτόν το καθήκον να συγκαλέση την Ιεράν Σύνοδον την οποίαν παρέλειψε να καλέση επί τριετίαν.

2. Οτι η παράλειψις της εκπληρώσεως του καθήκοντος τούτου εκθέτει αυτόν εις εκκλησιαστικάς ποινάς.

3. Οτι δεν δύναται να δικαιολογηθή εκ του ότι οι δύο εξόριστοι Μητροπολίται κωλύονται να παρέλθουν διότι οι Κανόνες της Εκκλησίας παρέχουν εις τους κωλυομένους Συνοδικούς το δικαίωμα να παρίστανται δι' αντιπροσώπων.

4. Οτι και αν ακόμη η επιθυμία των εξορίστων συνοδικών ήτο να μην συγκαλέση την Σύνοδον, δεν εδικαιολογείτο να μην προβή εις την εκπλήρωσιν καθήκοντος επιβαλλομένου υπό των κανόνων της

Εκκλησίας, διότι η επιθυμία οιαδήποτε συνοδικών δεν δύναται να αναστείλη την λειτουργία της ανωτάτης νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας της Εκκλησίας, της οποίας την τακτική σύγκλησιν προνοούν οι Κανόνες.

5. Οτι και αν ακόμη αμφότεροι οι εξόριστοι ή εις εξ αυτών ηρνούντο να στείλουν αντιπροσώπους εδικαιούτο, τόσον κατά τους Κανόνες της Εκκλησίας όσον και κατά τον Καταστατικόν χάρτην της Εκκλησίας της Κύπρου να προβή εις τον καταρτισμόν Συνοδικής απαρτίας διά τα περαιτέρω.

6. Οτι συνεπώς οφείλει να λάβει την πρωτοβουλία της λύσεως του Αρχιεπισκοπικού ζητήματος και ότι αν δεν προβή εις την εκτέλεσιν του καθήκοντος του φέρει, ακεραίαν την ευθύνην της παραστάσεως της χηρείας και των συνεπειών αυτής.

Ο Στ κανών της Ζ Οικουμενικής Συνόδου υποβάλλει τον αμελούντα την σύγκλησιν της επισκοπικής συνόδου Μητροπολίτην κανονικός επιτιμίους. Ο ΙΗ Κανών της εν Καρθασγένη προνοεί ότι δέον άπαξ τουλάχιστον του έτους να συνέρχεται η Μητροπολιτική Σύνοδος, διά να μη παλαιούνται τα Εκκλησιαστικά ζητήματα προς όλεθρον του λαού, επιτρέπει δε εις τους Μητροπολίτας, τους κωλυομένους να προσέλθωσιν εις την σύνοδον, να παρίστανται δι' αντιπροσώπων. Σειρά

ολόκληρος άλλων Κανόνων επιβάλλει την τακτικήν κατ' έτος σύγκλησιν των εκκλησιαστικών Τοπικών συνόδων.

Παρ' όλα ταύτα η Α. Π. επέμεινεν εις το ότι δεσμεύεται εκ της αποφάσεως της ληφθείσης εν Ιεροσολύμοις υπό των δύο εξορίστων συνοδικών κατά Φεβρουάριον του 1935, την οποίαν και ο ίδιος απεδέχθη. Την απόφασιν ταύτην ηρνήθη ν'ανακοινώση διότι ως εδήλωσε, συμφωνήθηκε μεταξύ των υπογραψάντων όπως αυτή μείνη μυστική και απόρρητος.

Το μόνον το οποίον γνωρίζομεν εν σχέσει με την εν λόγω απόφασιν ήτις δεν είναι Συνοδική απόφασις, δεσμευτική διά την Εκκλησίαν Κύπρου και τα μέρη αυτής, διότι δεν ελήφθη εν συνοδική απαρτία, είναι

ότι ο μεν Π. Μητροπολίτης Κιτίου θεωρεί ταύτην ως προβλέπουσαν την πρόοδον της εκλογής δι' αποστολής αντιπροσώπων των εξορίστων οι δε έταιροι δύο Συνοδικοί ως μη έχουσα τοιαύτην έννοιαν.

Λόγω της εμφανούς πλέον εμμονής του πανιερωτάτου Τοποτηρητού εις την παράβασιν των Ιερών Κανόνων και την παράτασιν της χηρείας του Θρόνου τα μέλη της Θρονικής Επιτροπείας εθεώρησαν καθήκον των να εξετάσουν πλέον εκείνο, το όλον άλλοτε ανέβαλλον ν' αποφασίσουν δηλαδή αν πρέπει το ταμείον της Αρχιεπισκοπής να εξακολουθή πληρώνον διά την διατήρησιν αυθαιρέτου απολυταρχικής και αντικανονικής καταστάσεως επιζημίας διά την Εκκλησίαν Κύπρου και τα μέλη αυτής.

Η στάσις του Πανιερ. Τοποτηρητού ισοδυναμεί προς το εξής:

Ο κλήρος και λαός της Εκκλησίας Κύπρου δεν έχουν δικαίωμα να έχουν γνώμην επί του αν πρέπει ή όχι να εκλεγή ο Αρχιεπίσκοπος ή ποίον είναι υπό τας περιστάσεις το συμφέρον της Εκκλησίας της Κύπρου. Η περί του ζητήματος τούτου απόφασις εναπόκειται εις τον Τοποτηρητήν και τον Μητροπολίτην Κυρηναίας. Αυτοί μόνον θα κρίνουν το συμφέρον της Εκκλησίας. Εν άλλοις λέξεσιν ο Π. Τοποτηρητής εφαρμόζει απολυταρχικήν δικτατορίαν εν τη εκκλησία της Κύπρου.

Καθ' ην στιγμήν προσπαθούμεν να αποκτήσωμεν πολιτικός ελευθερίας νομίζομεν ότι θα διεπράττομεν έγκλημα κατά του λαού εάν εξηκολουθούμεν να πληρώνωμεν εκ της αρχιεπισκοπής διά την διατήρησιν αυθαιρέτου και αντικανονικής απολυταρχίας παραγνωρίζουσης τα λαϊκά δικαιώματα.

Το ζήτημα της προόδου της εκλογής ή μη Αρχιεπισκόπου δεν είναι της αποκλειστικής δικαιοδοσίας ούτε της Συνόδου, ούτε του Τοποτηρητού. Είναι ζήτημα όλων των μελών της Εκκλησίας. Ο Τοποτηρητής και η Σύνοδος ως όργανα της Εκκλησιαστικής εξουσίας έχουν ωρισμένα καθήκοντα να εκτελέσουν διά την πρόοδον της εκλογής. Να απολύσουν την εκλογικήν εγκύκλιον. Εφ' όσον ο

Τοποτηρητής δεν εξέδωσε ταύτην εμπροθέσμως το δικαίωμα της εκδόσεως περιήλθεν εις την σύνοδον. Ο Τοποτηρητής δε, μένει ο μόνος όστις δικαιούται και εις τον οποίον επιβάλλεται το καθήκον να τη συγκαλέση. Αν επιμένη αρνούμενος να την συγκαλέση, δέον να υποστή τας συνεπειάς τας προνοουμένας υπό των Κανόνων της Εκκλησίας. Δεν δικαιούται κατά βούλησιν να αναστέλλη τας συνταγματικές εξουσίας της Εκκλησίας. Δεν είναι αρκετόν να λέγη ότι δεν συγκαλεί Σύνοδον, εκτός εάν συγκαταθή ο Μητροπολίτης Κυρηναίας ή ότι και αν ακόμη ο Μητροπολίτης Κυρηναίας ανεχθή να συγκληθή Σύνοδος διά να προχωρήση η εκλογή ο ίδιος να δώση ψήφον λευκήν.

Διά τους άνω λόγους τα μέλη της Θρονικής Επιτροπείας εξασκούντα το δικαίωμα το οποίον παρέχει εις αυτά η θέσις των, παριέκοψαν εκ των δαπανών της Αρχιεπισκοπής τας δαπάνας της Τοποτηρητείας καθ' ο είχον καθήκον προς περίσωσιν των παραγνωριζομένων δικαιωμάτων του λαού και απεφάσισαν να εκθέσουν εις το ενδιαφερόμενα μέλη της Εκκλησίας τους λόγους, οι οποίοι κατέστησαν απαραίτητον την λήψιν της τοιαύτης αποφάσεως να καταγγείλουν δε εις τον λαόν την εκ μέρους του Τοποτηρητού επίμονον άρνησιν εις το να συγκαλέση την ιεράν Σύνοδον και την εμμονήν του εις παράβασιν των κανόνων της Εκκλησίας επί προφανεί ζημία των συμφερόντων της εκκλησίας και του λαού.

Προβάντα δε εις την άνω απόφασιν είχαν καθήκον να μεριμνήσουν και περί της περαιτέρω εξελίξεως της καταστάσεως. Εάν ο Πανιερώτατος Τοποτηρητής εξακολουθήση να παραβαίνει τους εν τω προκειμένω κανόνας της Εκκλησίας τι πρέπει να γίνη; Εν τω καλώς νοουμένω συμφέροντι της Εκκλησίας εθεωρήθη καλόν να αχθή εις γνώσιν των άλλων αδελφών αυτοκεφάλων Εκκλησιών η κατάστασις και να ζητηθή συμφώνως προς το πνεύμα της Εκκλησίας η αδελφική μεσολάβησις των προς επάνοδον εις την κανονικήν λειτουργίαν των συνταγματικών εξουσιών της Εκκλησίας μας.

Εν Λευκωσία τη 15.4.1937.
Τα λαϊκά μέλη της Θρονικής Επιτροπείας
Θεμιστοκλής Δέρβης
Αντ. Γεωργιάδης
Γεω. Μυλωνάς
Ιωάννης Κληρίδης

Υ.Γ.: Πριν ή δοθή εις ημάς η ευκαιρία να εξηγήσωμεν τους λόγους των άνω αποφάσεων ημών επεκρίθημεν δημόσια ως ενεργήσαντες κατά τινας μεν αντικανονικώς, κατ' άλλους καθ' υπέρβασιν δικαιώματος και κατ' άλλους διά προσωπικούς λόγους.

Όσον αφορά τους επικρίνοντας ημάς δι' αντικανονικήν ενέργειαν ελπίζομεν ότι τάς ανωτέρω διδομένας εξηγήσεις ας πεισθούν ότι ουδέν αντικανονικόν υπάρχει εις την απόφασιν μας, και ότι τουναντίον είναι αντικανονικόν να μη λειτουργή επί τριετίαν και πλέον η ανωτάτη νομοθετική και δικαστική εξουσία της Εκκλησίας της Κύπρου ότι ο Π. Τοποτηρητής δεν θέλει να συμμορφωθή προς το σύνταγμα της Εκκλησίας αψηφών τας ποινάς τας οποίας επιβάλλου νοι Κανόνες διά την τοιαύτην παράλειψιν.

Όσον αφορά τους κατηγορούσαντας ημάς ότι ενηργήσαμεν καθ' υπέρβασιν δικαιώματος, ελπίζομεν να αναγνωρίσουν ότι είναι δικαίωμα της Θρονικής Επιτροπής να περικόπη δαπάνας ασκόπους ή επιζημίους και ότι ήτο και άσκοπον και επιζημίον να πληρώνωμεν διά την τήρησιν αυθαιρέτου απολυταρχίας εν τη Εκκλησία. Το ότι η απόφασις μας ελήφθη μετά την αποχώρησιν του Προεδρεύοντος Τοποτηρητού δεν επηρεάζει ποσώς την κανονικότητα ταύτης διότι οι Κανονισμοί επιτρέπουν εις τον κατά βαθμόν ανώτερον κληρικόν εν τη επιτροπεία να προεδρέυη κωλυομένου του Επισκόπου ο δε Πανιερώ. Προεδρεύων αποχωρών μας αφήκε τα έγγραφα της ημερησίας διατάξεως με εντολήν να προχωρήσωμεν. Άλλως τε και προ της αποχωρήσεως του αντιληφθείς την πρόθεσιν της Επιτροπείας προέλαβε ταύτην διά της δηλώσεως του, ότι παραιτείται των εκ της Αρχιεπισκοπής επιδομάτων του.

Οφείλομεν να δηλώσωμεν κατηγορηματικώς ότι εις την απόφασιν μας δεν ήχθημεν εξ οιαδήποτε προσωπικού λόγου εναντίον του Π. Τοποτηρητού ως αδικολογήτως επεκρίθημεν. Τουναντίον εδώσαμεν από πολλού εις την Α. Πανιερότητα όλην την αναγκαίαν πίστωσιν χρόνου διά να συμμορφωθή προς τους Κανόνας της Εκκλησίας και ανεβάλομεν δις και τρεις την περικοπήν των εκ της Αρχιεπισκοπής επιδωμάτων του. Εκείνο το οποίον μας ενδιαφέρει είναι η άρσις της αναστολής των συνταγματικών εξουσιών της Εκκλησίας και κατά συνέπειαν η πρόοδος της εκλογής Αρχιεπισκόπου. Ποίος βεβαία θα εκλεγή είναι ζήτημα της καταρτισθησομένης εκλογικής Συνελεύσεως, η οποία κατά την γνώμην μας δέον υπό τας παρούσας περιστάσεις να αποβλέψη εις τον ικανότερον και καταλληλ'οτερον Ιεράρχην τον οποίον δύναται να διαθέση η Ορθόδοξος Εκκλησία.

Ενεργήσαντες ως ενηργήσαμεν δεν διεξεδικήσαμεν συνοδικά δικαιώματα ως αδικαιολογήτως ελέχθη.

Εξησκήσαμεν απλώς τα δικαιώματα μας ως θρονικοί Επίτροποι και ως μέλη της Εκκλησίας καθ' ο είχομεν καθήκον και απέναντι της Εκκλησίας και απέναντι του λαού.